

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

Cap. 1. De impedimentis matrimonii in genere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

18 Si causa diuortij propter graue periculum corporis aut animae notoria sit propria auctoritate separatio fieri potest per se loquendo; Interim tutius est, imò ratione scandali vitandi plerunquè necessarium, vt iudicis Ecclesiastici officium impleretur nisi periculum in mora sit.

19 Facto diuortio inter coniuges liberi ordinariè manere debent penes innocentem, expensis patris, si is causam diuortio dedit. Sin cōtra apud patrem expensis matris locupletis, saltem post iudicis sententiam.

Limita hoc primò, si innocens infidelis sit, tunc in fauorem fidei tradenda est alteri coniugi fidei proles. Secundò licet vir diuortio causam praebeat, si tamen mulier ad secundas nuptias transeat, proles educandi ipsi nō relinquitur. Tertis si mater, quae causam diuortio dedit, locuples sit, pater autè minus idoneus proles relinquitur apud matrem similiter haud dubiè dicendum si pater, qui causam diuortio dedit, locuples sit, mater autem pauper, proles patri relinquenda est.

PARS QUARTA.

De impedimentis matrimonij tum dirimentibus tum impediētib; tantum.

C A P. I.

De impedimentis matrimonij in genere.

1 Impedimenta matrimonij alia sunt impedimentis tantum, illicitum scilicet reddentia, sed tamē

non validum relinquentia; Alia verò dirimentia non eo sensu sic dicta, quasi matrimonium ratum dirimant sed impediunt ratum, & validum dat.

Spectata rei natura, & seclusis Ecclesiasticis, constitutionibus, omnis magistratus secularis, qui absolutam potestatem habet ferendi leges ad subditos suos, potest eisdem impedimenta matrimonii tum dirimentia, tum impediencia tantum ob iustam causam decernere, quia matrimonium humanus contractus est in naturæ officium & ad propagationem communitatis institutus; Quare proinde ut alij contractus subiacent dispositioni magistratus, quatenus necessarium iudicatur ad bonum Reipublicæ ut personæ aliquæ inter se contrahere prohibeantur. Neque obstat quod matrimonium sit sacramentum, quia ratio sacramenti superueniens non mutat, sed potius ut materia supponit humanum contractum, quo immutato per humanam potestatem.

Consequenter etiam desinit esse materia sacramenti. Simile quoddam cernere est in alijs sacramentis: Etsi enim homines materiam eorum à Christo institutum mutare non possint directè, possunt tamen destruendo vinum V. C. per aquæ infusionem, ut desinat esse materia sacramenti. Nilominus tamen his non obstantibus Ecclesiæ potestatem statuendi impedimenta matrimonij Principibus Christianis respectu fidelium interdixit, sibi que propriam reservauit; sicut & a causis matrimonialibus, quia ita decuit, potestatem contractus matrimonij ad sacramenti dignitatem eleuatus est. Sed hæc non impediunt Principes Ethnicos, quin leges ferre possint pro

marrimonij subditorum suorum , & impedimenta statuendi , cum apud eos sacramentum non sit.

3 Fideles subiecti Principibus Ethnicis non videntur adstringi impedimentis matrimonij secundum leges illorum ciuiles , idque ideo , quod non excedat potestatem indirectam Ecclesiae , omnes vbique terrarum degentes Christianos eximere legibus ciuilibus & subijcere Ecclesiasticis , quod attinet ad matrimonij validitatem aut invaliditatem , quippe cum plurimum propter sacramenti dignitatem intersit in hac re vniformitatem inter omnes Christianos existere.

4 Impedimenta matrimonij non nisi vniuersalibus Ecclesiae legibus decerni possunt , non item particularibus statutis Episcoporum : Ratio quia causae , quibus valor matrimonij vertitur semper grauissimè iudicatae sunt , vt proinde vniuersali pontificio iure definiri debeant.

5 Matrimonium cum impedimento dirimente scienter contrahere , est mortale , quia est violatio legis iustae in re magni momenti , etiam sacrilegium , eò quod taliter contrahentes ad velandum scelestum suum contractum , abutuntur ritibus , ac nomine sacramenti , non sine eius iniuria ac irreuerentia . Excipe tamen , nisi grauis metus cogat ita celebrare . Talis enim non peccat cum reuera non habeat animum verè contrahenti . Secus se absolutè & efficaciter non posse , sed tantum promittendi , quatenus ex sua parte potest : cuiusmodi promissio in tali necessitate non potest esse illicita

cira, dummodo absit animus ira inualidum contractum matrimonium consummandi.

Copula habita cum persona, qua cum matrimonio ob Ecclesiasticam constitutionem consistere nequit, tunc accipit specialem malitiam necessario in confessione explicandam, si impedimentum constitutum fuit precipue propter copulam, quasi illa indecentiam habeat in ordine ad virtutem, puta religionis, ut videre est in religionis voto, cultus disponitur aut contra virtutem pietatis ac reuerentiae erga sanguine iunctos, ut in impedimento consanguinitatis, affinitatis: Secus vero res habet, si impedimentum positum fuit non propter indecentiam copulae, sed ob aliam causam puta criminis punitionem, vel matrimonij libertatem tuendam, ut videre est in impedimento criminis raptus. Quare si quis hoc casu cum muliere, tanquam cum coniuge coniungatur, simplicem fornicationem committit, nisi id faciat in contemptum Ecclesiae.

CAP. II.

De impedimento Erroris.

Error personae contractum matrimonij naturali iure irritum reddit. Ratio, quia error circa substantiam siue obiectum substantiale vitiat omnem contractum, Persona autem determinate cognita contrahenti solet esse substantiale obiectum contractus matrimonialis. Ergo error circa personam vitiat contractum matrimonij. In

LIII 2 sacra-